

УДК 322.2

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ РОБОЧИХ ПРОЕКТІВ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ЩОДО ЗНЯТТЯ, ПЕРЕНЕСЕННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ (РОДЮЧОГО ШАРУ ҐРУНТУ) ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

С.О. Осипчук

*кандидат геолого-мінералогічних наук
вчений секретар*

М.В. Козак

завідувач відділу

Л.В. Остапчук

інженер

ДП «Київський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою»

А.О. Кошель

*кандидат економічних наук
докторант*

І.Г. Колганова

асистент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Запропоновано науково-методичні підходи до розроблення робочих проектів землеустрою щодо зняття, перенесення, збереження та використання ґрунтового покриття (родючого шару ґрунту) земельних ділянок, розроблено структуру і зміст таких проектів.

Ключові слова: *робочий проект землеустрою, ґрунтовий покрив, родючий шар ґрунту, глибина зняття, норма зняття.*

.....

Турбота про відтворення й раціональне використання ґрунтів є особливо відповідальною функцією держави. Важливо зберегти для нинішніх і наступних поколінь ґрунти, які є продуктом тривалого природно-антропогенного процесу, на земельних ділянках усіх форм власності в сільській і міській місцевостях. Причому на перший план виходить охорона саме тих ґрунтів, вивчення яких ще донедавна не вважалося пріоритетним, зокрема ґрунтів населених пунктів та приміських територій. Життя повертає ґрунтознавців «обличчям до міста», адже, за окремими прогнозами, вже в 2020 р. не менше як 50% населення планети проживатиме в урбанізованому світі [12].

Однак останніми роками спостерігається тенденція недбалого ставлення до ґрунтів, погіршення їхньої родючості, знищення ґрунтового шару продуктивних земель при проведенні будівельних, геологорозвідувальних, гірничодобувних та інших робіт. При виконанні цих робіт найважливішим є те, що відбувається порушення та відокремлення ґрунтового покриття на значних площах. У кращому випадку родючий шар ґрунту десь зберігається, а здебільшого зникає безслідно, тобто для біосфери втрачається назавжди.

Згідно зі статтями 48, 52 Закону України «Про охорону земель», при здійсненні містобудівної діяльності і проведенні гірничодобувних, геологорозвідувальних та інших робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриття, власники земельних ділянок та землекористувачі мають знімати та складувати у визначених місцях родючий шар ґрунту з наступним використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивациі земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон [10].

Положення закону деталізує наказ Державного комітету України по земельних ресурсах від 04.01.2005 р. № 1 «Про затвердження порядку видачі та анулювання спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриття (родючого шару ґрунту) земельних ділянок». Відповідно до цього наказу власники земельних ділянок та землекористувачі не мають права знімати та переносити ґрунтовий покрив земельних ділянок без спеціального дозволу органів, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель. Дозвіл надається тільки за наявності затвердженого у встановленому порядку проекту землеустрою, в якому мають бути визначені умови зняття, збереження та використання родючого шару

ґрунту й порядок проведення рекультивації порушених земель [13].

Розроблення цих проектів землеустрою з урахуванням масштабів інтенсивного будівництва, що здійснюється переважно за рахунок земель сільськогосподарського призначення, надзвичайно актуальне.

Розробленням робочих проектів землеустрою щодо охорони земель і ґрунтів займалися такі вчені, як В.О. Андрієнко, С.Ф. Глушко, Д.С. Добряк, О.П. Канащ, М.В. Козак, І.Г. Колганова, А.О. Кошель, А.Г. Мартин, С.О. Осипчук, С.П. Погурельський, М.П. Стецюк, І.П. Шевченко, М.І. Шквир та ін.

У відділі наукового забезпечення землевпорядних та землеоцінювальних робіт Державного підприємства «Київський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» під науковим керівництвом С.О. Осипчука підготовлено науково-методичні підходи до розроблення робочих проектів землеустрою щодо зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту із земельної ділянки, розроблено структуру й зміст проектів. Такі проекти вже розробляються. Науково-методичні підходи враховують зміни до земельного законодавства, які відбулися в 2015 р.

В основу цієї статті покладено робочий проект землеустрою щодо зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту із земельної ділянки ТОВ «ІНВЕСТ-РЕГІОН», де здійснюється будівництво АЗК з пунктом сервісного обслуговування водіїв та пасажирів у с. Черніїв Тисменицького району Івано-Франківської області.

Метою статті є висвітлення науково-методичних підходів до розроблення робочих проектів землеустрою щодо зняття, перенесення, збереження та використання ґрунтового покриття (родючого шару ґрунту) земельних ділянок відповідно до змін земельного законодавства України.

Досвід розроблення зазначених робочих проектів землеустрою свідчить, що проектування слід виконувати в дві стадії.

Перша стадія — проведення ґрунтового обстеження земельної ділянки, на якій має зніматися родючий шар ґрунту. Таке обстеження повинно відповідати вимогам методики крупномасштабного дослідження ґрунтів колгоспів та радгоспів УРСР [11].

За результатами ґрунтового обстеження визначають параметри щодо зняття родючого шару ґрунту. Основні критерії при встановленні глибини родючого шару ґрунту, рекомендованого до зняття: рівень родючості суміші, що утворюється при знятті гумусованого шару і змішуванні генетичних горизонтів, повинен

бути не нижчим за родючість потенційно родючих порід [7] та відповідати вимогам сільськогосподарських, лісогосподарських культур, які можна вирощувати в конкретній фізико-географічній зоні; у випадках використання його для землювання рівень його родючості має бути вищим, ніж на землях, що підлягають землюванню.

Відповідно до ГОСТу 17.5.3.06-85 «Охрана природы. Почвы. Требования к определению норм снятия плодородного слоя почвы при производстве земляных работ», визначають показники ґрунтів, що характеризують фізичні, агрофізичні, хімічні, агрохімічні, фізико-хімічні та технологічні властивості ґрунтів та їхні критичні значення. Зокрема масовий вміст гумусу на нижній межі родючого шару ґрунту в лісовій фізико-географічній зоні повинен бути не меншим ніж 1%, у лісостеповій та степовій зонах — не меншим як 2%. Визначають також величину рН водної витяжки, масову частку ґрунтових частинок менших за 0,1 мм, масову частку обмінного натрію, масову частку водорозчинних токсичних солей тощо, щоб мати підстави пропонувати такі ґрунти для подальшого використання на малопродуктивних угіддях і рекультивованих землях [5]. Родючий шар ґрунту, який підлягає зняттю, не повинен вміщувати радіоактивних елементів важких металів, залишків пестицидів та інших токсичних речовин у кількості, що перевищує нормативні їхні рівні [2].

Друга стадія — проектування, або ж стадія безпосереднього розроблення робочого проекту землеустрою.

Відповідно до ст. 54 закону України «Про землеустрій», ми визначили структуру робочих проектів землеустрою, яка включає: техніко-економічні показники, пояснювальну записку, додатки, розрахунки кошторисної вартості щодо впровадження запроєктованих заходів з охорони земель, графічні матеріали [9].

Структура робочих проектів землеустрою та її склад наведені нижче.

I. Техніко-економічні показники робочого проекту землеустрою.

II. Пояснювальна записка.

Вступ.

1. Природні та агрокліматичні умови території дослідження і ґрунтовий покрив земельної ділянки.

2. Основні проектні рішення.

3. Склад робіт щодо зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту й технологічна послідовність їх виконання.

4. Організація будівництва.

5. Календарний план робіт.

6. Перенесення робочого проекту землеустрою в натуру.

7. Охорона навколишнього природного середовища.

8. Техніка безпеки.

9. Погодження та затвердження робочого проекту землеустрою.

10. Контроль за виконанням умов зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту.

Заключна частина.

III. Додатки.

1. Клопотання (заява) на розроблення робочого проекту землеустрою.

2. Завдання на розроблення робочого проекту землеустрою.

3. Технічні умови земельної ділянки.

4. Рішення відповідної районної державної адміністрації або органу місцевого самоврядування про розроблення робочого проекту землеустрою.

5. Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку.

6. Довідка про наявність будівельних машин і механізмів (за наявності).

7. План агровиробничих груп ґрунтів земельної ділянки на якій знімається родючий шар ґрунту.

8. Агрохімічні паспорти агровиробничих груп ґрунтів земельної ділянки на якій знімається родючий шар ґрунту.

9. Агрохімічні паспорти агровиробничих груп ґрунтів земельної ділянки з малопродуктивними угіддями.

10. Копії кваліфікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників.

11. Генеральний план будівництва.

12. Матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування.

IV. Розрахунки кошторисної вартості щодо впровадження запроектованих заходів з охорони земель.

1. Пояснювальна записка до кошторисної документації.

2. Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва.

3. Локальний кошторис.

4. Підсумкова відомість ресурсів до локального кошторису.

V. Графічні матеріали.

1. Генеральний план зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту.

2. Глибина зняття родючого шару ґрунту.

3. Технологічна схема зняття родючого шару ґрунту.

4. Технологічна схема складування родючого шару ґрунту.

5. Технологічна схема нанесення родючого шару ґрунту.

6. План крутизни схилів.

7. Розмічувальне креслення.

Склад структурних елементів робочого проекту землеустрою може змінюватися залежно від конкретних умов.

Замовник складає завдання на проектування, де в стислій формі визначає основні вимоги, які вирішуються при розробленні робочого проекту землеустрою. Визначаються параметри щодо зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельної ділянки: площа, з якої знімається родючий шар ґрунту; необхідність перенесення (перевезення) родючого шару ґрунту та складування в тимчасовому відвалі (бурті); відстань перенесення; умови та методи подальшого використання родючого шару ґрунту; технологія нанесення на ділянку благоустрою та умови поліпшення малопродуктивних угідь; терміни виконання цих робіт; організація-підрядник — виконавець земляних робіт та ін.

До завдання додається довідка про наявність та кількість землерийної, навантажувальної техніки й транспортних засобів в організації-підрядника, їхні марки, потужність та продуктивність, акт вибору земельних ділянок для складування родючого шару ґрунту. Також додається копія затвердженого проекту будівництва з генпланом забудови земельної ділянки.

З використанням цих та інших матеріалів (нормативно-правових актів, літературних джерел та ін.) розробляється робочий проект землеустрою (табл. 1).

Пояснювальна записка. У Вступі наводяться дані щодо особливостей інженерної діяльності, яка призводить до порушення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельної ділянки. Зазначаються вихідні дані, що стосуються укладеного договору між Розробником і Замовником, згідно з яким розробляється робочий проект землеустрою.

Наводяться відомості про законодавчі та нормативно-методичні матеріали, які покладені в основу розроблення робочого проекту землеустрою [1–10, 14–15]. Слід зазначити, що чинними визнаються відповідні державні стандарти (ГОСТи) колишнього СРСР, які, однак, потребують актуалізації. Наводяться технічні матеріали, які використовувалися при розробленні робочого проекту землеустрою, зокрема Технічний звіт з якісної характеристики ґрунтового покриву земельної ділянки та складання агрохімічного паспорта, комп'ютерна програма «Інпроект-Випуск Кошторисів» (1.011.0320) та ін.

Техніко-економічні показники робочого проекту землеустрою

№ з/п	Найменування показників	Одиниця виміру	Значення показників
1	Площа земельної ділянки, у тому числі площа її частини на якій знімається та переноситься родючий шару ґрунту	м ² м ²	
2	Обсяги земляних робіт щодо зняття та перенесення родючого шару ґрунту: а) глибина зняття б) норма (об'єм) зняття та перенесення в) норма (маса) зняття та перенесення г) відстань перенесення	м м ³ т км	
3	Розміри тимчасового відвалу для складування родючого шару ґрунту: а) довжина б) ширина в) висота г) закладання укосів д) об'єм е) площа поверхні	м м м Відношення м ³ га	
4	Обсяги земляних робіт щодо нанесення родючого шару ґрунту на ділянки благоустрою або на малопродуктивні сільськогосподарські угіддя: а) площа нанесення б) глибина нанесення в) об'єм нанесення г) маса нанесення д) відстань перенесення	м ² м м ³ т км	
5	Строк проведення земляних робіт щодо зняття, перенесення та складування родючого шару ґрунту	Місяців	
6	Зведений кошторисний розрахунок вартості земляних робіт щодо зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту (з ПДВ)	грн	

У розділі «Природні та агрокліматичні умови території дослідження і ґрунтовий покрив земельної ділянки» наводиться характеристика природних та агрокліматичних умов території дослідження, положення території щодо природно-сільськогосподарського районування, наявність та інтенсивність небезпечних геологічних процесів та ін.

Наводяться дані щодо розташування земельної ділянки в межах території сільської (міської) ради, показники крутості схилів земельної ділянки, перепади висот, наявність улоговин і промивин та ін. Зазначається кадастровий номер земельної ділянки, її площа, цільове призначення та склад угідь.

Характеризується ґрунтовий покрив земельної ділянки та агровиробничі групи ґрунтів. За даними фізико-хімічних аналізів визначається вміст гумусу в орному шарі ґрунту, запаси гумусу на 1 га, азоту, що легко гідролізується, рухомих сполук фосфору, калію, вміст забруднювальних елементів, залишків

пестицидів, реакція ґрунтового середовища, сума увібраних основ та ін.

Узагальнюється висновок про досліджувані ґрунти, які характеризуються значною природною родючістю і тому при інженерному освоєнні земельної ділянки потребують зняття, перенесення, збереження та використання верхнього родючого шару. За даними лабораторних досліджень властивостей ґрунтів (масова частка гумусу, величина рН, масова частка обмінного натрію, масова частка водорозчинних токсичних солей та ін.) та з урахуванням вимог ГОСТу 17.5.3.06-85 визначається глибина зняття родючого шару ґрунту.

При здійсненні розрахунків щодо поліпшення малопродуктивних сільськогосподарських угідь наводиться характеристика їхніх ґрунтів та прикладаються агрохімічні паспорти агровиробничих груп ґрунтів.

Розділ «Основні проектні рішення» є одним з найголовніших робочого проекту землеустрою, де визначаються основні проектні

рішення, які зводяться до такого: зазначається площа земельної ділянки, площа її частини на якій знімається та переноситься родючий шар ґрунту, глибина зняття родючого шару ґрунту для різних агровиробничих груп ґрунтів, методи зняття родючого шару (прямоточний чи ж зі складуванням і збереженням родючого шару ґрунту в тимчасовому відвалі), визначається земельна ділянка, на якій буде здійснюватися благоустрій, або ж земельна ділянка з малопродуктивними угіддями, її площа, глибина та обсяги нанесення родючого шару ґрунту, відстань перенесення та ін.

У розділі «Склад робіт щодо зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту й технологія їх виконання» визначаються технологічні схеми щодо зняття родючого шару ґрунту.

Зняття родючого шару та його транспортування може здійснюватися кількома способами залежно від наявності землерийної та навантажувальної техніки у Виконавця земляних робіт. Для зняття родючого шару рекомендуються такі землерийні машини: бульдозери різних марок і потужностей, екскаватори, скрепери, грейдер-елеватори, землерийно-фрезерні машини. Для навантаження — одноківшові екскаватори, механічні лопати, драглайни. При транспортуванні ґрунтів до місць складування застосовуються автосамоскиди різних марок та скрепери.

При глибині зняття родючого шару ґрунту до 0,5 м рекомендується використовувати бульдозер і застосовувати пряме різання ґрунту, при глибині понад 0,5 м застосовується екскаватор і варіант з нижнім розміщенням екскаватора та з верхнім завантаженням автомобілів. Часто використовують грейдер — різання ґрунту грейдерним відвалом при послідовних його проходах та поздовжньому переміщенні ґрунту.

Зняття родючого шару ґрунту з крутих схилів визначається технологічними можливостями техніки, а при високих рівнях ґрунтових вод — після їх зниження.

При знятті родючого шару бульдозером земельна ділянка розбивається на робочі ділянки шириною по 20 м.

Визначаються норми зняття родючого шару ґрунту (H) згідно з ГОСТом 17.5.3.06-85 за формулами:

$$H = M \times S \text{ (м}^3\text{)}, \quad (1)$$

$$H = M \times S \times d \text{ (т)}, \quad (2)$$

де H — норми зняття родючого шару ґрунту; M — глибина зняття родючого шару ґрунту, м; S — площа, з якої знімається родючий шар ґрунту, м²; d — щільність родючого шару ґрунту, т/м³.

Визначаються обсяги перевезення родючого шару ґрунту для складування в тимчасовому відвалі, відстань перевезення, необхідність проведення комплексу робіт щодо влаштування тимчасового відвалу, який включає розрівнювання родючого шару ґрунту, формування «тіла» відвалу, заїздів та з'їздів з відвалу, планування укосів та гребеня відвалу, а також проведення комплексу робіт для забезпечення тимчасового відвалу від дії денудаційних процесів (змиву, видування, вивітрювання тощо) шляхом висівання на його поверхні багаторічних трав. Вказуються маршрути транспортування родючого шару ґрунту до місць складування.

Визначається технологія подальшого використання родючого шару ґрунту: для благоустрою населених пунктів і промислових зон або ж для поліпшення малопродуктивних сільськогосподарських угідь. Вона зазвичай включає розроблення родючого шару ґрунту екскаватором у тимчасовому відвалі та навантаження на автомобілі-самоскиди, перенесення родючого шару ґрунту на ділянки благоустрою і розвантажування квадратно-гніздовим способом, розрівнювання та планування бульдозером рівномірним шаром визначеною глибиною, підготовка родючого шару ґрунту на ділянках благоустрою для висівання газонних трав та власне висівання газонних трав.

Рекомендується така глибина нанесення родючого шару ґрунту: при благоустрою населених пунктів і промислових зон — 0,20 м; при поліпшенні малопродуктивних сільськогосподарських угідь на ріллі — 0,30 м, на інших угіддях — 0,20 м. В окремих випадках глибину нанесення родючого шару ґрунту на ріллі можна обґрунтовувати товщиною гумусового горизонту зональних типів ґрунтів.

Після нанесення родючого шару ґрунту на земельну ділянку з малопродуктивними угіддями здійснюється дискування та культивування з боронуванням.

Розділ «Організація будівництва» розробляється відповідно до вимог, що регламентуються ДБН А.3.1-5-96 «Організація будівельного виробництва». Проведення робіт слід організовувати поточним методом з максимальною механізацією всіх процесів, із використанням високопродуктивних механізмів, врахуванням вимог нормативних документів та рекомендацій. Роботи повинні виконуватися згідно з робочим проектом землеустрою з додержанням вимог чинних ДБНів, ГОСТів та інших нормативних документів.

Відповідно до наказу Державного комітету України по земельних ресурсах від 04.01.2005 р. № 1, визначається Виконавець земляних робіт щодо зняття, перенесення, збереження та ви-

користання родючого шару ґрунту. Виходячи з обсягів земляних робіт, відстані перенесення родючого шару ґрунту, терміну будівництва та наявності машин і механізмів, в організації Виконавця здійснюється вибір типів машин і механізмів. Потреба в будівельних та транспортних машинах і механізмах заноситься в спеціальну відомість.

Розділ «Календарний план робіт» відповідно до ДСТУ Б А.3.1-22:2013 ВИЗНАЧЕННЯ ТРИВАЛОСТІ БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ, розробляється для визначення тривалості земляних робіт, яка безпосередньо залежить від обсягів зняття та перенесення родючого шару ґрунту. Строк дії дозволу встановлюється відповідно до строків проведення земляних робіт, визначених у робочому проекті землеустрою. Зняття та перенесення родючого шару ґрунту рекомендується проводити в теплий сухий період року, а на ділянках зайнятих сільськогосподарськими культурами, — після збирання врожаю.

Розділ «Перенесення робочого проекту землеустрою в природу» — перенесення робочого проекту землеустрою в природу здійснюється відповідно до розмічувального креслення в умовній системі координат. Геодезичним інструментом (GPS, тахеометром, теодолітом) переносяться в природу точки, які характеризують межі частини земельної ділянки, на якій знімається родючий шар ґрунту, межі робочих ділянок, межі ділянок благоустрою, межі земельної ділянки з малопродуктивними сільськогосподарськими угіддями, на які наноситься родючий шар ґрунту, та межі тимчасового відвалу родючого шару ґрунту. Всі поворотні точки в природі закріплюються кілками встановленого зразка.

Здійшене перенесення робочого проекту землеустрою в природу оформлюється актом за відповідною формою. Внесення змін до робочого проекту землеустрою без погодження з проектною організацією забороняється.

Перенесення робочого проекту землеустрою в природу може виконуватися як будівельною організацією, так і за її замовленням проектною організацією.

У розділі «Охорона навколишнього природного середовища» визначаються вимоги, які виключають негативний вплив на навколишнє природне середовище (землі, надра, водні об'єкти, атмосферне повітря, рослинний і тваринний світ) при виконанні земляних робіт. Ці роботи необхідно проводити згідно з розробленою технологічною схемою виконання робіт, що передбачає мінімальний прохід транспортних засобів і планувальних механізмів, які ущільнюють ґрунт і тим самим негативно впливають на його фізичні властивості та водно-повітряний режим.

У розділі «Техніка безпеки» наводяться вимоги законодавства, яких необхідно дотримуватися при проведенні земляних і транспортних робіт та санітарно-гігієнічні вимоги до облаштування будівельного майданчика на час проведення робіт. Зокрема, при виконанні земляних робіт необхідно дотримуватися правил з охорони праці, пожежної та дорожньої безпеки, відповідно до Закону України «Про охорону праці». Також необхідно керуватися основним положеннями з техніки безпеки в будівництві, згідно з БН і П П-480 «Техніка безпеки у будівництві». Експлуатація будівельних машин повинна здійснюватися відповідно до вимог будівельних норм і правил з організації будівельного виробництва та інструкцій заводів-виготовлювачів.

Розділ «Погодження та затвердження робочого проекту землеустрою». Відповідно до ст. 186 п. 10 Земельного кодексу України робочі проекти землеустрою підлягають погодженню територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин та структурним підрозділом відповідної обласної державної адміністрації у сфері охорони навколишнього природного середовища. Робочі проекти землеустрою затверджуються Замовниками.

Згідно з розділом «Контроль за виконанням умов зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту і здійснення авторського нагляду», контроль за виконанням умов зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту, визначених у робочому проекті землеустрою, здійснює Територіальний орган Держсільгоспінспекції протягом усього строку, на який видано спеціальний дозвіл на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту).

На об'єкті будівництва повинен здійснюватися технічний контроль якості земляних робіт, який полягає в систематичному нагляді за відповідністю виконаних робіт робочому проекту землеустрою і дотриманням вимог СНиП III-8-76.

Дотримання проектних параметрів на об'єкті будівництва встановлюється постійним геодезичним контролем та промірами, в результаті яких визначається відповідність глибини зняття та нанесення родючого шару ґрунту, розмірів тимчасового відвалу родючого шару ґрунту та інших параметрів, які визначені робочим проектом землеустрою. Відхилення фактичних параметрів від проектних не повинно перевищувати допустимих величин (табл. 2).

Робочий проект землеустрою включає положення щодо здійснення авторського нагляду

Таблиця 2

Допустима величина відхилень

Проектні параметри	Допустима величина відхилень, м	Засіб перевірки
Глибина зняття родючого шару ґрунту	±0,05	Нівелювання
Глибина нанесення родючого шару ґрунту	±0,05	Нівелювання
Розміри тимчасового відвалу родючого шару ґрунту:		Проміри
довжина	±0,5	- « -
ширина	±0,5	- « -
висота	±0,1	- « -
закладання укосів	±0,1	- « -

за його виконанням. На об'єкті, відповідно до статті 64 Закону України «Про землеустрій», здійснюється авторський нагляд за виконанням робочого проекту землеустрою, зокрема за дотриманням технологічної послідовності виконання робіт і передбачає перевірку повноти та якості виконаних заходів та окремих рішень передбачених проектом, а також дотримання вимог нормативно-правових актів з питань здійснення землеустрою. Строки здійснення авторського нагляду визначаються відповідно до графіка реалізації робочого проекту землеустрою. Результати, одержані під час авторського нагляду, заносяться в журнал авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою.

У Заключній частині робочого проекту землеустрою робляться висновки щодо параметрів зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту із земельної ділянки. Акцентується увага Замовника на тому, що приступати до зняття та перенесення родючого шару ґрунту можна тільки після отримання дозволу в Територіальному органі Держсільгоспінспекції відповідно до затвердженого «Порядку видачі та анулювання спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельних ділянок» (наказ Держкомзему України від 04.01.2005 № 1).

Додатки — це юридичні документи, що визначають підстави та умови проведення проектних робіт (клопотання, копія договірної документації, завдання, технічні умови земельної ділянки, витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку, план агропромислових груп ґрунтів, агрохімічні паспорти та ін.), а також розрахункова, інформаційна та погоджувальна документація, яка є складовою частиною робочого проекту землеустрою. Склад додатків може змінюватися.

Кошторисна документація складається на підставі визначених об'ємів земляних робіт щодо зняття, відстаней переміщення й тран-

спортування родючого шару ґрунту та влаштування і облаштування відвалів, технічних засобів та механізмів, які будуть застосовані для проведення земляних та транспортних робіт, а також витрат на проектно-пошукові роботи, перенесення проекту в натуру (на місцевість) та заходи, які пов'язані із забезпеченням охорони довкілля та охорони праці.

Розрахунки кошторисної вартості щодо впровадження запроєктованих заходів з охорони земель виконуються із застосуванням комп'ютерної програми «АВК-3» (автоматизований випуск кошторисів) або більш сучасних версій цієї програми (АВК-5, ІВК (1.011.0320)) та ін. Розрахунки, як правило, включають Пояснювальну записку до кошторисної документації, Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва, Локальний кошторис та Підсумкову відомість ресурсів до локального кошторису. Кошторисні розрахунки погоджуються Замовником робіт. На рис. 1 наведено приклад локального кошторису, розробленого в комп'ютерній програмі ІВК (1.011.0320).

Графічні матеріали (креслення) мають забезпечувати повноту технічної інформації щодо умов зняття, обсяг робіт, показувати черговість, технології та порядок проведення земляних робіт.

Графічні матеріали включають:

1. Генеральний план зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту.
2. Глибина зняття родючого шару ґрунту.
3. Технологічна схема зняття родючого шару ґрунту.
4. Технологічна схема складування родючого шару ґрунту.
5. Технологічна схема нанесення родючого шару ґрунту.
6. План крутизни схилів.
7. Розмічувальне креслення.

На рис. 2–8 наведено приклади оформлення графічних матеріалів.

Зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту з земельної ділянки ТОВ "ІНВЕСТ-РЕГІОН" де здійснюється будівництво АЗК з пунктом сєрівнісного обслуговування водіїв та пасажирів в с. Чернівці Тисменицького району Івано-Франківської області

Форма №4

[найменування будівництва]

Локальний кошторис № 2-1-1

Зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту з земельної ділянки ТОВ "ІНВЕСТ-РЕГІОН"

[найменування робіт і витрат, найменування об'єкта]

Основа:

креслення(специфікації) №

Кошторисна вартість

31,737 тис. грн.

Кошторисна трудомісткість

0,4114434 тис. люд.-г

Кошторисна заробітна плата

7,787 тис. грн.

Середній розряд робіт

2,8 розряд

Складений в поточних цінах станом на 01.01.2014

№ п/п	Шифр і номер позиції нормативу	Найменування робіт і витрат, одиниця виміру	Кількість	Вартість одиниці, грн.		Загальна вартість, грн.			Витрати труда робітників, люд.-г		
				Всього	Експлуатації машин	Всього	заробітної плати	Експлуатації машин	не зайнятих обслуговуванням машин обслуговуючих машин		
									заробітної плати	у тому числі заробітної плати	на одиницю
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Розділ 1. Зняття, перенесення та збереження родючого шару ґрунту											
1	E1-25-1	Розроблення ґрунту бульдозерами потужністю 96 кВт [130 к.с.] з переміщенням ґрунту до 10 м, група ґрунтів 1 1000м3	0,539	1515,15 -	1515,15 253,34	817	-	817 137	-	12,1448	- 6,5460
2	E1-17-7-ИН	Розроблення ґрунту з навантаженням на автомобілі-самоскиди екскаваторами одноковшовими дизельними на гусеничному ході з ковшем місткістю 0,65 [0,5-1] м3, група ґрунтів 1 1000м3	0,539	4797,65 229,02	4568,63 876,16	2586	123	2462 472	13,6000 44,6658	7,3304 24,0749	
3	C311-1	Перевезення ґрунту до 1 км т	647	5,79 -	5,79 0,69	3746	-	3746 446	-	0,0480	- 31,0560
4	E1-20-1-ИН	Робота на відвалі, група ґрунтів 1 1000м3	0,539	2876,56 77,80	2798,76 658,28	1550	42	1509 355	4,6200 42,7208	2,4902 23,0265	
5	E47-25-6-ИН	Висівання багаторічних трав вручну 100м2	3,8	319,13 150,96	-	1178	574	-	8,2400	31,3120	
Всього прямі витрати по розділу 1						9877	739	8534 1410		41,1326 84,7034	
Розділ 2. Нанесення родючого шару ґрунту на ділянки благоустрою											
6	E1-17-7-ИН	Розроблення ґрунту з навантаженням на автомобілі-самоскиди екскаваторами одноковшовими дизельними на гусеничному ході з ковшем місткістю 0,65 [0,5-1] м3, група ґрунтів 1 1000м3	0,539	6470,60 229,02	6241,58 1155,89	3488	123	3364 623	13,6000 58,0754	7,3304 31,3026	
7	C311-1	Перевезення ґрунту до 1 км т	647	5,79 -	5,79 0,69	3746	-	3746 446	-	0,0480	- 31,0560
8	E1-30-2-ИН	Планування площ бульдозерами потужністю 79 кВт [108 к.с.] за 1 прохід 1000м2	2,184	66,17 -	66,17 11,06	145	-	145 24	-	0,5304	- 1,1584
9	E47-25-6	Посів газонів партерних, мавританських та звичайних вручну 100м2	21,84	430,73 150,96	-	9407	3297	-	8,2400	179,9816	
Всього прямі витрати по розділу 2						16786	3420	2255 1093		187,2920 63,5170	
Разом прямі витрати по кошторису						26663	4159	15789 2504		228,4246 148,2204	
у тому числі:											
Вартість матеріалів, виробів в конструкції						6715					
Всього заробітна плата							6662				
Загальновиробничі витрати						5074					
трудомісткість у загальновиробничих витратах										34,7984	
заробітна плата у загальновиробничих витратах								1125			
Разом по кошторису						31737				411,4434	
Кошторисна трудомісткість											
Кошторисна заробітна плата							7787				

Рис. 1. Локальний кошторис на зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту

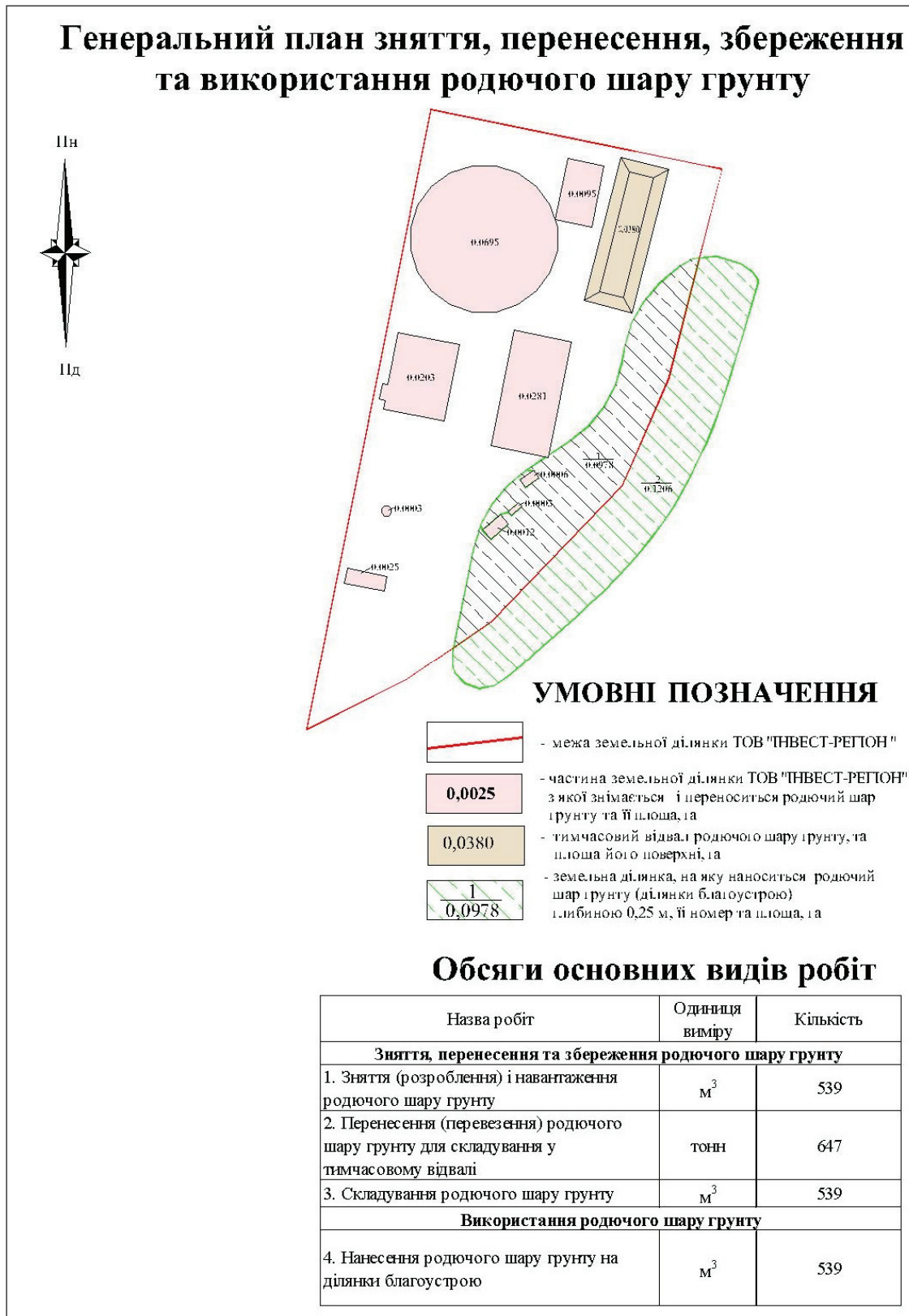

Рис. 2. Генеральний план зняття, перенесення, збереження та використання родючого шару ґрунту

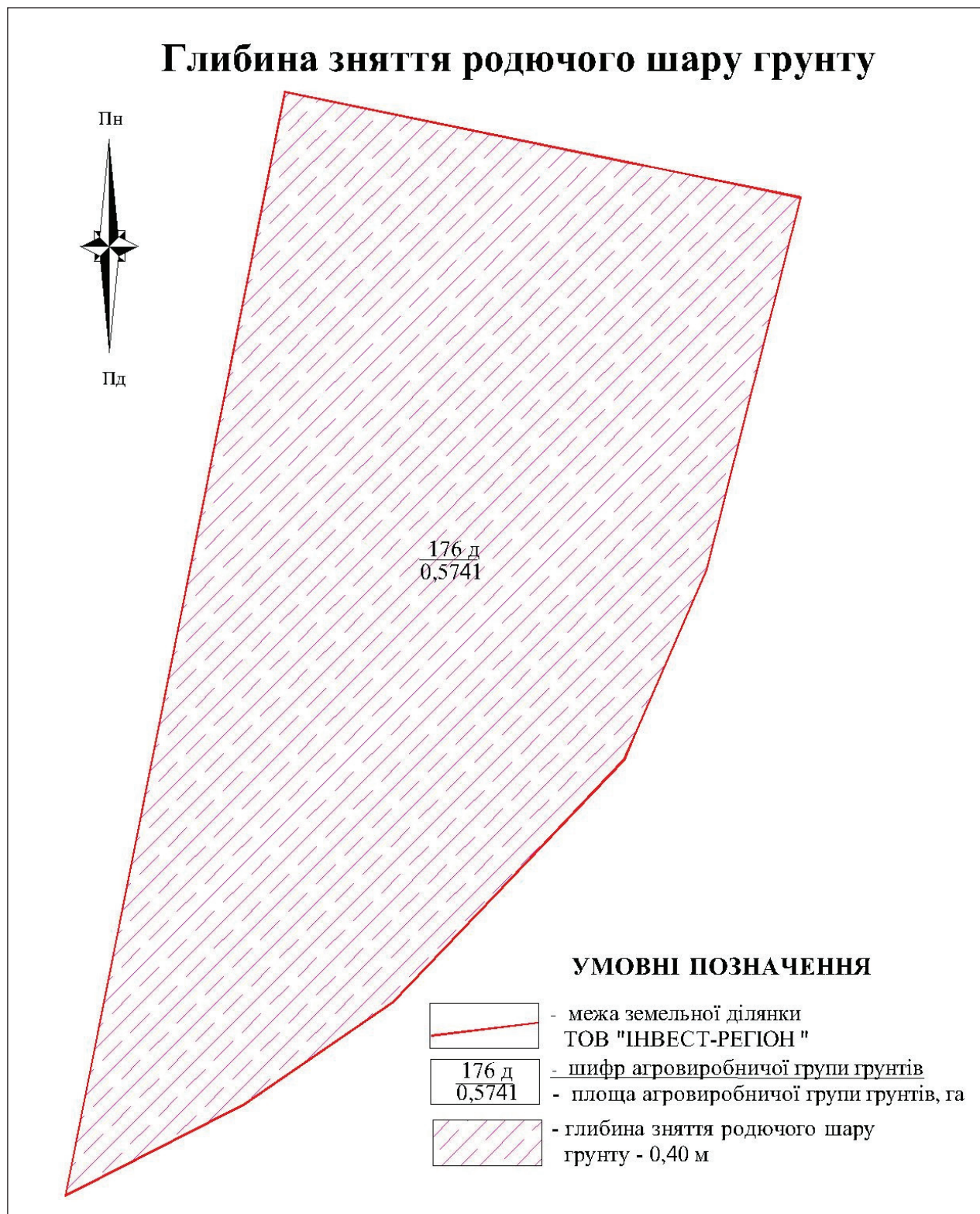

Рис. 3. Глибина зняття родючого шару ґрунту

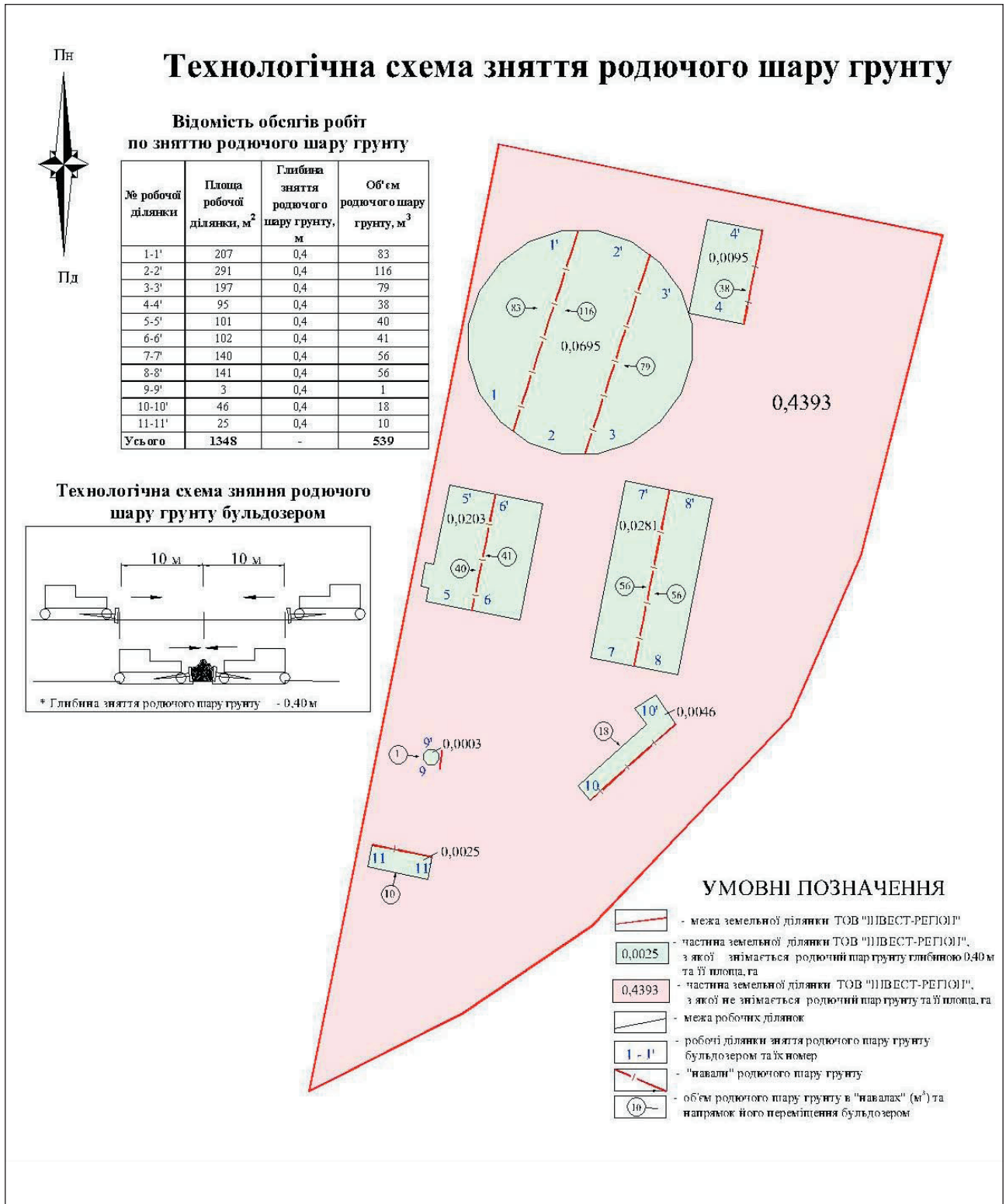

Рис. 4. Технологічна схема зняття родючого шару ґрунту

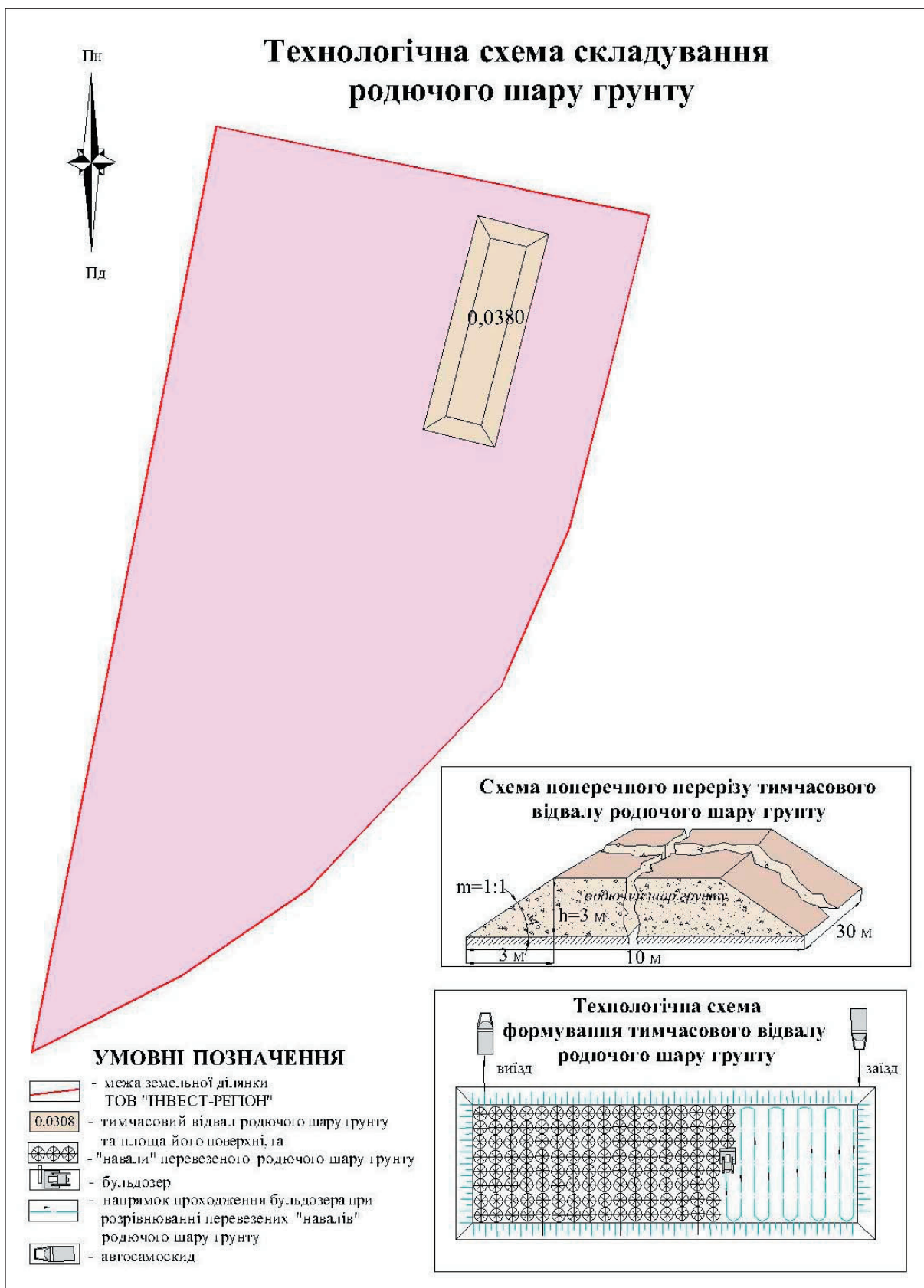

Рис. 5. Технологічна схема складування родючого шару ґрунту

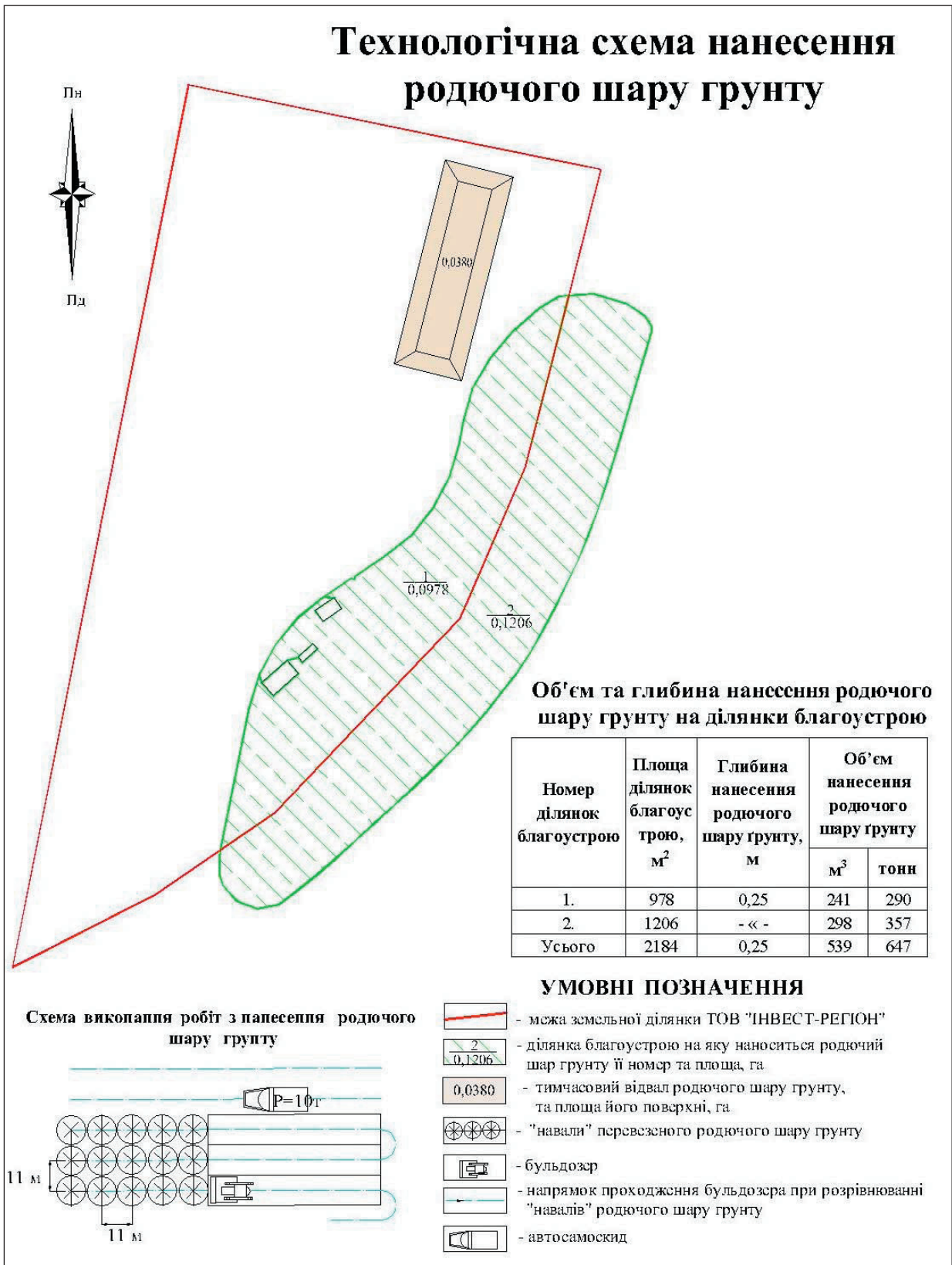

Рис. 6. Технологічна схема нанесення родючого шару ґрунту

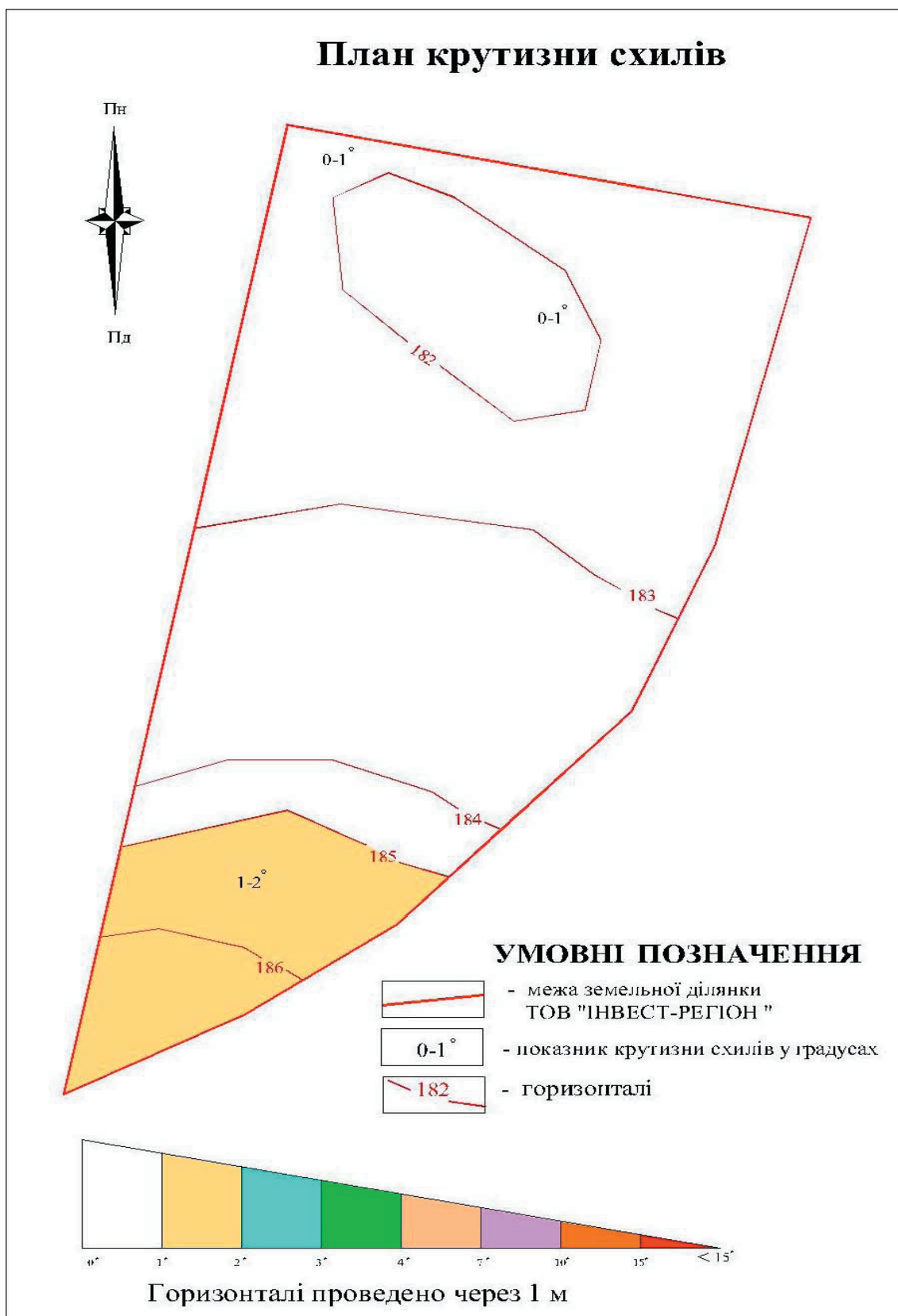

Рис. 7. План крутизни схилів

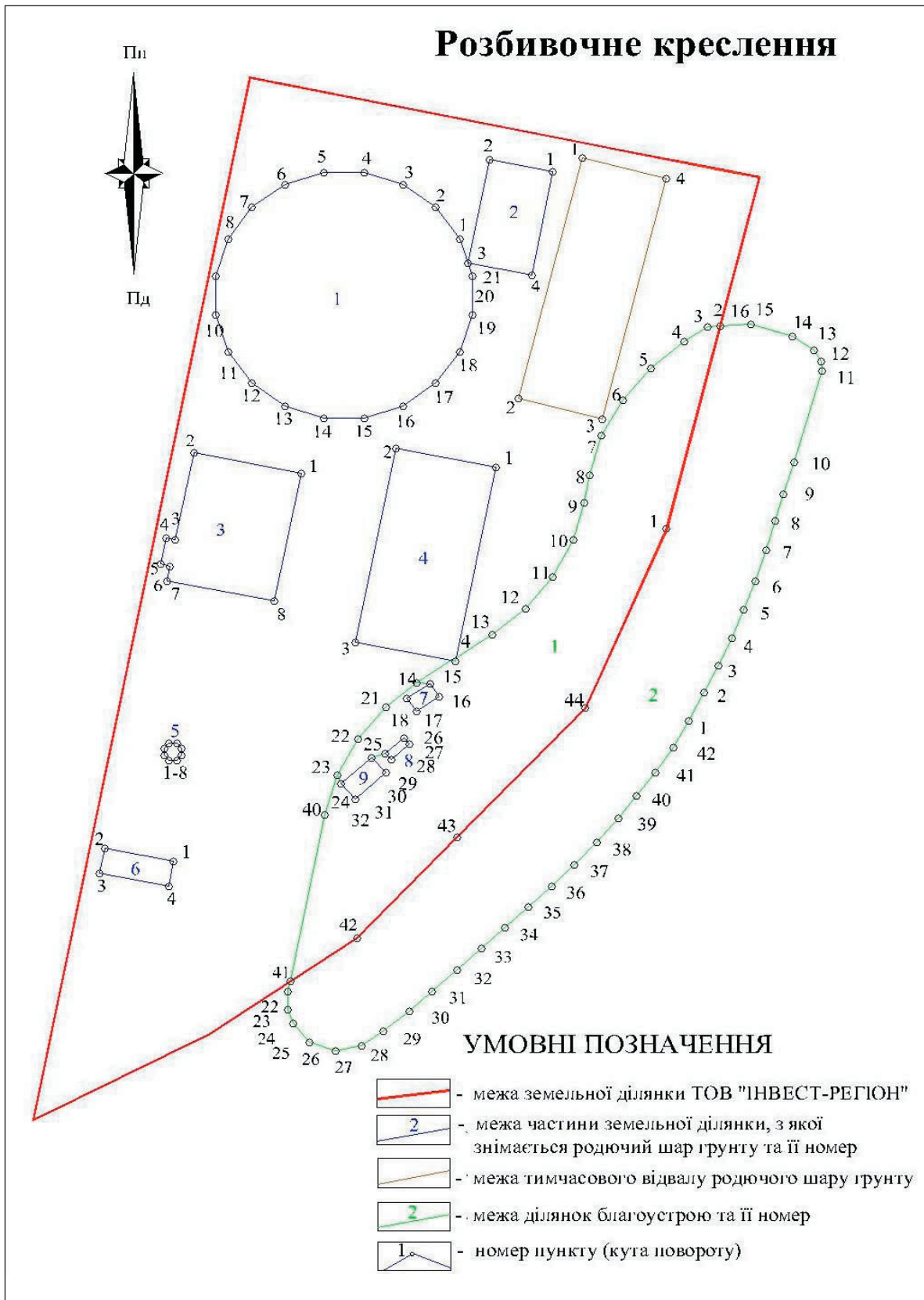

Рис. 8. Розмічувальне креслення

ВИСНОВКИ

Відповідно до чинного законодавства України, власники земельних ділянок та землекористувачі не мають права знімати та переносити ґрунтовий покрив (родючий шар ґрунту) із земельних ділянок без спеціального дозволу органів, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель. Дозвіл надається тільки за наявності затвердженого у встановленому порядку робочого проекту землеустрою.

У ДП «Київський інститут землеустрою» запропоновано науково-методичні підходи до розроблення зазначених проектів землеустрою, визначено їх структуру та зміст, а також розробляються такі проекти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вимоги до зняття гумусованого шару ґрунту, що порушується при проведенні гірничодобувних, будівельних та інших робіт. Норми зняття гумусованого шару ґрунту. Науково-методичні рекомендації / [В.І. Кисіль, Л.В. Степанівська, Г.Ф. Момот, Л.В. Лехцієр]. — Харків: Вид-во КП «Друкарня № 13», 2007. — 37 с.
2. ГОСТ 17.4.2.01-81 «Охрана природы. Почвы. Номенклатура показателей санитарного состояния почв». — М.: Изд-во стандартов, 1981. — 3 с.
3. ГОСТ 17.4.2.02-83 «Охрана природы. Почвы. Номенклатура показателей пригодности нарушенного плодородного слоя почв для землевания». — М.: Изд-во стандартов, 1983. — 5 с.
4. ГОСТ 17.5.3.05-84 «Охрана природы. Земли. Рекультивация земель. Общие требования к землеванию». — М.: Изд-во стандартов, 1984. — 5 с.
5. ГОСТ 17.5.3.06-85 «Охрана природы. Земли. Требования к определению норм снятия плодородного слоя почвы при производстве земляных работ». — М.: Изд-во стандартов, 1985. — 5 с.
6. ГОСТ 17.4.3.02-85 «Охрана природы. Почвы. Требования к охране плодородного слоя почвы при производстве земляных работ». — М.: Изд-во стандартов, 1985. — 5 с.
7. ГОСТ 17.5.1.03-86 «Охрана природы. Земли. Классификация вскрышных и вмещающих пород для биологической рекультивации земель». — М.: Изд-во стандартов, 1987. — 10 с.
8. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»: прийнятий 6 верес. 2005 р. № 2807-IV // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 2005. — № 49. — Ст. 517.
9. Закон України «Про землеустрій»: прийнятий 22 трав. 2003 р. за № 858-IV // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 2003. — № 36. — Ст. 282.
10. Закон України «Про охорону земель»: прийнятий 19 черв. 2003 р. за № 962-IV // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 2003. — № 39. — Ст. 349.
11. Методика крупномасштабного дослідження ґрунтів колгоспів та радгоспів УРСР. Ч. 2. — Харків: Держсільгоспвидав УРСР, 1958. — 483 с.
12. Почва, город, екологія / Под общ. ред. Г.В. Добровольского. — М.: Фонд «За экономическую грамотность», 1997. — 320 с.
13. Про затвердження Порядку видачі та анулювання спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельних ділянок / Наказ Держкомзему № 1 від 04.01.2005 р. (зарєєстровано в М-ві юстиції України 20 січ. 2005 р. за № 70/10350).
14. Участковое землеустройство. Рабочий проект землевания малопродуктивных угодий. Методические указания / [В.В. Пименов, В.С. Пестриков, Д.В. Новиков, П.А. Комаров]. — М.: ГУЗ, 2004. — 102 с.
15. Эталон рабочего проекта улучшения малопродуктивных угодий снятым плодородным слоем почвы. — К.: Укрземпроект, 1982. — 44 с.

Новини Новини

Новини • Новини • Новини

НОВІ ВОДНО-БОЛОТНІ УГІДДЯ УКРАЇНИ ЗІ СТАТУСОМ МІЖНАРОДНОГО ЗНАЧЕННЯ

Секретаріат Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення прийняв рішення щодо надання водно-болотним угіддям «Черемське болото» та «Заплава Сім маяків» статусу водно-болотних угідь міжнародного значення і присвоїв їм номери 2272 та 2273. Про це рішення Рамсарський Секретаріат повідомив офіційним листом від 29 листопада 2016 року. Такому рішенню передувала тривала та складна робота з дослідження стану екосистем та біорізноманіття цих водно-болотних угідь, визначення відповідності угідь критеріям Рамсарської конвенції, підготовка інформаційних описів, прийняття відповідних рішень на місцевому та державному рівнях. З включенням зазначених водно-болотних угідь до списку Рамсарських, в Україні стало 35 водно-болотних угідь міжнародного значення загальною площею 749,767 тисяч гектарів.